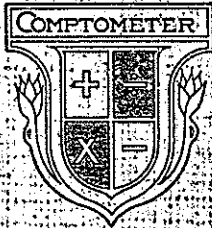

COMPTOMETER

REG. VAREMÆRKE FØLT & TARRANT MFG. CO., CHICAGO

ANTON THUNBO

KAMPMANNSGADE 4 CENTRAL 313

KØBENHAVN V.

JON, VILSTAD & SØNNER, KØBENHAVN.

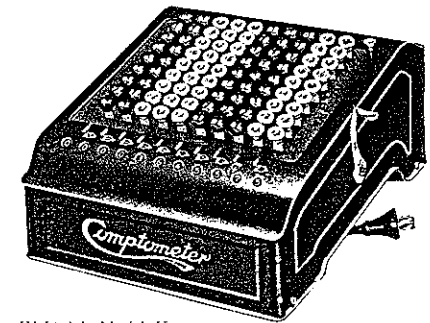
INDLEDNING

COMPTOMETER er en kombineret Additions- og Kalkulationsmaskine. Den udfører med største Hurtighed og Lethed enhver i Forretningslivet forekommende Optælling og Udregning.

Betjeningen er meget enkel — man skal kun anslaa Tangenterne, Maskinen besorger Resten. Saa hurtigt Fingrene kan løbe over Tangenterne, saa hurtigt regner Maskinen. Der er ingen Indstilling, Haandtag eller Sving, som sinker Arbejdet. Maskinens Haandtag benyttes kun til Udsletning af det fundne Resultat.

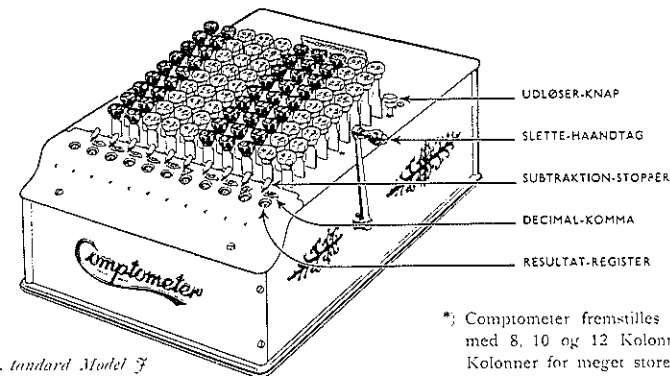
Klaviaturet bestaar af otte eller flere Kolonner*, med ni Tangenter i hver, og Tangenterne er ordnede i grønne og hvide Sektioner.

Paa hver Tangent findes et stort og et lille Tal. De store Tal benyttes ved Addition og Multiplikation; de smaa Tal ved Division

Elektrisk Model K

og Subtraktion. Registret viser Resultatet, og Slette-Haandtaget fører Registret tilbage i Nul-Stilling. De nummererede Kommaer benyttes ved Afskæring af Decimaler. Subtraktion-Stopperne benyttes kun ved Subtraktion. Den røde Knap er Udloser for Tangent-Kontrollen og benyttes, naar et ukorrekt Anslag er rettet. (Se Side 5 for Brugen af den røde Knap.)

Standard Model J

*) Comptometer fremstilles i tre Standard Størrelser med 8, 10 og 12 Kolonner og desuden med 20 Kolonner for meget store statistiske Arbejder.

COMPTOMETER er opbrundet af DORR & FELT, Chicago, i 1884, og den første Maskine kom paa Markedet i 1886.

FELT & TARRANT MANUFACTURING CO., Chicago, er Enerfabrikanter af Maskinen, og COMPTOMETER er Firmaets indregistrerede Varemærke.

Danmarks Brugsanvisning til Comptometer af FELT & TARRANT, Europaens og Asiens første og eneste Maskine, benytter Verdens bedste og eneste Underbygning, Comptometer (Cabletype).

ADDITION

Almindelig Regel

De to hvide Tangent-Kolonner paa højre Side af Klaviaturet er for Addition af Øerne. De næste tre, grønne Kolonner er for Addition af Ene, Tiere og Hundrede Kroner, de tre hvide Kolonner er for Addition af Tusinder, Ti-Tusinder og Hundred-Tusinder Kroner, og de følgende Kolonner for endnu højere Enheder Kroner. Ved »Kolonner« forstaas Tangenterne i samme Række »op og ned« fra 1—9.

Brug kun een Tangent ad Gangen. For at addere Kr. 3.45 trykkes først 3-Tangenten i tredje Kolonne, saa 4-Tangenten i anden Kolonne og sidst 5-Tangenten i første Kolonne. Nuller skal aldrig anslaaes. Regn langsomt de første Gange, indov det rigtige Anslag og prøv at huske Tangenternes Plads.

Anslaget skal være et let Tryk og ikke et haardt Slag som paa Skrivemaskinen. Man

setter Fingeren paa Tangenten og trykker den helt til Bunds, hvorefter Fingeren løstes hurtigt op, saa Tangenten kan komme tilbage i normal Stilling, men man skal ikke løfte Fingeren mere end et Par Millimeter over Tangenten.

Fuld Klaviatur Metode

Adder nedenstaaende Talkolonner. Brug første Finger (Pegefinger) til alle Cifre undtagen det sidste (Eneren), som anslaaes med anden Finger (Langfinger). Benyt hele Klaviaturet og anslaa Tallet fra venstre til højre. Hvis Klaviaturet laaser, er Aarsagen, at en Tangent er anslaaet ukorrekt. Regel for at rette denne Fejl er forklaret paa Side 5. Regn langsomt de første Gange, tryk kun een Tangent ned ad Gangen. Hurtigheden kommer af sig selv.

Nr. 1	Nr. 2	Nr. 3	Nr. 4	Nr. 5	Nr. 6
41.79	91.59	79.27	42.67	21.25	96.57
18.57	78.25	65.76	58.14	15.96	5.82
21.45	451.35	413.45	87.00	43.21	68.42
4.67	6.47	135.00	45.50	87.65	102.19
432.35	5.60	223.57	235.00	1.92	79.18
14.46	12.35	86.40	57.68	218.19	517.29
5.38	38.00	240.00	68.77	93.15	61.48
432.25	913.50	33.46	433.24	37.92	43.27
165.70	42.34	5.67	700.00	479.99	197.52
540.62	78.16	41.71	307.20	45.55	37.25

Adder hver Kolonne for sig og skriv Resultatet ned. Kontroler straks Additionen ved at tælle igen. Adder hver Kolonne

mindst fire Gange for Øvelsens Skyld. Indløber der Fejl, er det kun, fordi der regnes for hurtigt.

HURTIG-ADDITION, BLIND-METODE

Blind-Metoden giver den største Hurtighed og Sikkerhed. Den er meget simpel og let at lære. Hvis Comptometer benyttes en Times Tid om Dagen, maa Blind-Metoden meget anbefales, da den sparer al den Tid, der ellers gaar med at se fra Arbejdet til Klaviaturet. Man bruger kun den nederste Halvdel af Klaviaturet, saa alle Tangenterne let kan naaes uden store Haandbevægelser.

Tangenterne 1, 2, 3, 4 og 5 skal benyttes som sædvanlig, men

- i Stedet for 6 anslaaes 3 to Gange
- i Stedet for 7 anslaaes 3 og 4
- i Stedet for 8 anslaaes 4 to Gange
- i Stedet for 9 anslaaes 4 og 5

De ulige Tal: 1, 3, 5 etc. har hule Tangenter, hvorimod de lige Tal: 2, 4 etc. har flade Tangenter, saa man kan føle sig frem.

Prøv med nedenstaaende Kolonner. Begynd fra oven og brug første Finger (Pegefinger) til Tierne og Langfinger til Enerne. Fingrene maa ikke flyttes fra den ene Kolonne til den anden. Pegefinger maa kun bruges i 2den Kolonne og Langfinger i 1ste. Regn ganske langsomt og lad være med at se paa Tangenterne, man skal saa vidt muligt føle sig frem.

Ved 7 og 9 skal man altid anslaa den laveste Værdi først, altsaa 3 plus 4 eller 4 plus 5, og altid med samme Finger. Det er vigtigt, at Maskinen er rigtigt anbragt. En Smule skraat og lidt til højre for Regneren er den bedste Placering, og endelig maa den ikke staa for højt, saa Armen skal løftes for meget for at naa Tangenterne. Højre Haand holdes stadig paa Tangenterne, medens venstre Haand følger Tallene i Kolonnen. Anslaget skal være et let Tryk og ikke et staccato Slag.

Nr. 1	Nr. 2	Nr. 3	Nr. 4	Nr. 5	Nr. 6	Nr. 7
22	33	43	23	67	84	25
23	34	33	36	43	47	92
33	43	12	43	77	63	14
34	32	54	48	65	84	52
44	31	23	35	95	93	71
45	35	32	49	48	32	42
55	53	24	43	64	26	35
54	25	25	36	23	82	92
43	24	35	42	72	48	25
353	310	281	355	554	559	448

Husk at Anslaget skal være et let Tryk. Der skal ikke være nogen Pause for hvert Beløb, alle Tallene anslaaes jævnt efter hinanden i een, fortsat Ryhme. Regn langsomt i Begyndelsen.

HURTIG-ADDITION, BLIND-METODE

(fortsat)

Addition af hele Tal og Kroner og Ører

Skal man addere nedenstaaende tre-, fire- og fem-cifrede Beløb, kan man ogsaa i Blind-Metoden benytte 1ste Finger (Pegefinger) til alle Cifrene med Undtagelse af det yderste til højre, som anslaaes med 2den Finger.

De fleste foretrækker imidlertid at benytte 3die Finger (Ringfinger), saaledes at der i Kolonner som Nr. 1, 2 og 3 benyttes tre Fingre, een for hver Talrække, hvorved Haanden ligger roligere paa Klaviaturet.

Nr. 1	Nr. 2	Nr. 3	Nr. 4	Nr. 5	Nr. 6	Nr. 7
212	367	378	24.36	54.56	133.45	270.00
364	238	265	42.67	43.21	465.34	543.21
543	762	532	43.24	32.61	277.21	129.00
267	926	461	62.42	11.33	543.21	798.23
845	545	637	17.56	32.24	163.33	378.80
963	823	572	24.36	82.27	763.44	345.45
787	415	726	21.11	72.56	314.55	896.87
312	564	847	32.35	23.24	254.33	454.22
357	382	623	46.54	72.27	125.98	130.00
386	637	549	22.66	44.45	565.67	527.42

SPLIT-METODE

Skal man addere Kolonner som Nr. 4, 5, 6 og 7, kan »Split-Metoden« anbefales. Man deler Kolonnen og adderer først Ørerne med 1ste og 2den Finger; derefter adderes Kronerne ligeledes med 1ste og 2den Finger i Kolonne Nr. 4 og 5, og med 1ste, 2den og 3die Finger i Kolonne Nr. 6 og 7. Denne Split-Metode anvendes kun, naar Beløbene staar i ordnede Rækker. Er Tallene vanskelige

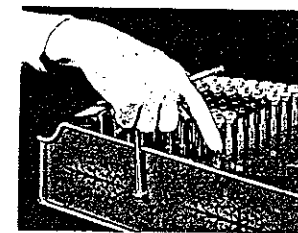
at læse, eller hvis det drejer sig om Bilag, anslaaes hele Beløbet, idet dog den samme Fingerstilling anvendes: 1ste, 2den, 3die Finger for Kronerne og 1ste og 2den Finger for Ørerne.

Hvis Klaviaturet laaser, er Aarsagen, at en Tangent er anslaaet ukorrekt.

Regel for at rette denne Fejl er forklaret paa Side 5.

TANGENT-KONTROL

Tangent-Kontrollen er en automatisk Sikring mod forkert Behandling af Tangenterne. Den hjælper den uøvede og den sætter den rutinerede i Stand til at arbejde med den største Hurtighed uden at risikere Fejl paa Grund af ukorrekte Anslag. Trykkes en Tangent ikke helt ned, aflaaes Klaviaturet, og løstes Fingern ikke helt op før næste Anslag, standser Tangenten — men saa snart Fejlen er rettet, kan Regningen fortsættes. Et ukorrekt Anslag aflaaer hele Klaviaturet undtagen den Kolonne, hvori Fejlen skete.

Naar Fejlen er rettet, trykkes paa den røde Knap, og Additionen fortsættes.

Hvorledes rettes et ukorrekt Anslag?

Naar Comptometer aflaaes under Addition, gaar man tilbage til den sidst benyttede Tangent:

1. Hvis denne virker, er Fejlen dermed rettet, og Additionen kan fortsættes efter et let Tryk paa den røde Knap,
2. men hvis den er laaset, er den rigtig adderet, hvorimod den foregaaende mangler. Tryk paa den røde Knap, anslaa den foregaaende Tangent og fortsæt Additionen.

Eksempel paa 1. Tilfælde:

Anslaa 45, men tryk 5-Tangenten kun halvt ned, og De vil finde 3-Kr.-Tangenten laaset. Gaa tilbage og anslaa den sidst benyttede (5), tryk paa den røde Knap og fortsæt med 3 Kroner.

Eksempel paa 2. Tilfælde:

Anslaa 22, tryk derefter 30-Tangenten kun halvt ned og giv 40-Tangenten et korrekt Anslag. De vil nu finde 5-Tangenten laaset. Gaa tilbage til den sidst benyttede (40), som De vil finde laaset. Tryk paa den røde Knap og adder den foregaaende (30). Fejlen er nu rettet, og der fortsættes med den Tangent (5), som meldte Fejlen.

Ved Multiplikation og Division

kan en Fejl rettes paa samme Maade som ved Addition, men paa Grund af Comptometers store Hurtighed er det i Reglen hurtigere at slette Registret og regne Op-gaven igen end at standse og foretage Ret-telsen.

Ans. Ved Regning paa Standard-Model skal man slette Registret og tælle op paa ny, hvis den foregaaende Tangent ligger i samme Kolonne og er større end den sidst benyttede.

MULTIPLIKATION

Eksempel: 1364 × 57

Sæt højre Pegefinger paa 7-Tangenten og venstre Pegefinger paa 50-Tangenten og anslaa 57 i denne Stilling lige saa mange Gange, som Multiplikandens Ener (4) angiver. Flyt begge Fingre samtidig een Kolonne til venstre og anslaa der lige saa mange Gange, som Multiplikandens andet Ciffer (6) angiver, og fortsæt paa samme Maade, indtil alle Cifrene (3 og 1) er behandlede.

Naar man begynder at lære Multiplikation, bør man kun benytte de to Pegefingre.

Efter at Fingrene er anbragte paa de Tangenter, som svarer til Multiplikator, anslaaes

disse langsomt, idet hver Tangent trykkes helt ned, og Fingrene løftes en Ubetydelighed over Tangenterne for hvert Anslag.

Naar man multiplicerer, skal man ikke se paa Maskinen, men hele Tiden paa Papiret, thi derved fordobles baade Sikkerheden og Hurtigheden; kun anbefales det at se paa Tangenterne, hver Gang man begynder at multiplicere med et nyt Tal og ikke, naar man flytter fra en Tangent til en anden i samme Række.

Ved hvert af nedenstaaende Eksempler benyttes venstre Pegefinger til Multiplikators Tier og højre Pegefinger til Eneren:

<u>Nr. 1</u>	<u>Nr. 2</u>	<u>Nr. 3</u>	<u>Nr. 4</u>	<u>Nr. 5</u>
24.512	12.456	5.315	23.456	84.143
35	68	64	75	79
<u>Nr. 6</u>	<u>Nr. 7</u>	<u>Nr. 8</u>	<u>Nr. 9</u>	<u>Nr. 10</u>
36.642	15.341	45.673	36.341	14.683
45	88	28	23	47
<u>Nr. 11</u>	<u>Nr. 12</u>	<u>Nr. 13</u>	<u>Nr. 14</u>	<u>Nr. 15</u>
89.986	15.366	65.418	94.345	14.312
37	15	36	63	86
<u>Nr. 16</u>	<u>Nr. 17</u>	<u>Nr. 18</u>	<u>Nr. 19</u>	<u>Nr. 20</u>
26.433	46.541	63.226	46.811	46.533
19	91	83	61	11

Eksempel: 314 × 45

Sæt højre Haands 1ste og 2den Finger paa de Tangenter i yderste Kolonne til højre, som svarer til Multiplikator (45) og anslaa disse lige saa mange Gange, som Multiplikandens Ener (4) angiver, flyt begge Fingrene een Kolonne til venstre og anslaa det Antal Gange, som Multiplikandens andet Ciffer (1) angiver, flyt endnu een Kolonne til venstre og anslaa det Antal Gange, som Multiplikandens tredje Ciffer (3) angiver.

Multipliser aldrig med mere end to Fingre

af hver Haand. Giv hver Tangent et fuldt Anslag.

Multipliser hvert af de følgende Eksempler, idet Fingrene sættes paa Multiplikator som angivet ved Forkortelserne. 1 v og 2 v betyder 1ste og 2den Finger af venstre Haand. 1 h og 2 h betyder 1ste og 2den Finger af højre Haand.

Løft Fingrene en Ubetydelighed over Tangenterne for hvert Anslag.

Brug aldrig Tømmefingren.

<u>Nr. 1</u>	<u>Nr. 2</u>	<u>Nr. 3</u>	<u>Nr. 4</u>	<u>Nr. 5</u>
43	13	47	83	276
1 h 34 2 h	2 h 42 1 h	1 v 62 1 h	1 v 37 1 h	1 v 345 1 & 2 h
<u>Nr. 6</u>	<u>Nr. 7</u>	<u>Nr. 8</u>	<u>Nr. 9</u>	<u>Nr. 10</u>
19	342	43	43	56
2 h 54 1 h	1 v 153 2 & 1 h	1 v 39 1 h	1 v 13 1 h	89 1 & 2 h
<u>Nr. 11</u>	<u>Nr. 12</u>	<u>Nr. 13</u>	<u>Nr. 14</u>	<u>Nr. 15</u>
75	83	28	284	104
1 h 46 2 h	1 v 87 1 h	1 v 19 1 h	1 v 324 1 & 2 h	1 v 678 1 & 2 h

For Øvelsens Skyld er det nemmere at dele Multiplikator, hvis den har fire Cifre. F. Eks. 12.365 × 8.379. Multipliser først 12.365 med 79 og lad Resultatet staa i Registret. Multipliser derefter 12.365 med 83, men begynd med 83 i 3diø og 4de Kolonne.

BEMÆRK: En Bindestreg angiver, hvor Multiplikator skal deles. Naar der multipliceres med to Cifre, benyttes begge Pegefingre. Komma afsættes lige saa mange Pladser fra højre, som der er Faktorer i de to Decimaler tilsammen.

<u>Nr. 16</u>	<u>Nr. 17</u>	<u>Nr. 18</u>	<u>Nr. 19</u>	<u>Nr. 20</u>
67.44	245.6	5613	584.26	5362
1 v 735 1 & 2 h	65.35	27.18	53.78	1 v 523 1 & 2 h

<u>Nr. 21</u>	<u>Nr. 22</u>	<u>Nr. 23</u>	<u>Nr. 24</u>	<u>Nr. 25</u>
17465	15082	13461	13723	191.47
<u>43.45</u>	<i>20-1</i> 31.04 <i>1h</i>	<u>19.19</u>	<u>73.65</u>	<u>92.23</u>
<u>Nr. 26</u>	<u>Nr. 27</u>	<u>Nr. 28</u>	<u>Nr. 29</u>	<u>Nr. 30</u>
4817	5447	6714	3672	574.4
<u>37.29</u>	<i>1- 625</i> <i>10-2h</i>	<u>73.68</u>	<u>94.45</u>	<u>16.17</u>

Multiplikation med store Decimaler

Skal der multipliceres større Beløb, som indeholder Decimaler, begynder man paa venstre Side af Maskinen. Hold Multiplikatoren med dens venstre Ciffer paa Maskinens yderste Kolonne til venstre og anslaa der lige saa mange Gange, som Multiplikandens venstre Ciffer angiver; flyt en Kolonne til højre

Eksempel: 12,345 × 4,356.

Hold 4356 med 4 i Maskinens yderste Kolonne til venstre og anslaa der een Gang, flyt Fingrene een Kolonne til højre og anslaa tre Gange o.s.v., fire Gange og fem Gange. Beløbet, som staar i Registret, er

og anslaa der lige saa mange Gange, som det næste Ciffer angiver, og fortsæt paa samme Maade, indtil alle Cifrene er behandlede. Afsæt Komma lige saa mange Pladser fra venstre Side i Registret, som der er hele Cifre i de to Faktorer tilsammen.

053774820, og da der er to hele Cifre i 12,345 og eet helt Ciffer i 4,356, bliver der tre Register-Huller at afskære fra venstre Side af Maskinen og Resultatet er 53,77482.

ANM. En Bindestreg i Multiplikator angiver, hvor den eventuelt kan deles.

Eksempler:

<u>Nr. 1</u>	<u>Nr. 2</u>	<u>Nr. 3</u>	<u>Nr. 4</u>
346.21	14.374	2.2635	35624
<i>1- 4.67</i> <i>10-2h</i>	<i>20-1</i> 32.78 <i>10-2h</i>	<u>9.4.56</u>	<u>91.47</u>
<u>Nr. 5</u>	<u>Nr. 6</u>	<u>Nr. 7</u>	<u>Nr. 8</u>
11.463	4627.1	26.516	314.62
<i>1- 37.8</i> <i>10-2h</i>	<i>1- 846</i> <i>10-2h</i>	<i>2-1</i> 21.68 <i>10-2h</i>	<u>7.3.49</u>
<u>Nr. 9</u>	<u>Nr. 10</u>	<u>Nr. 11</u>	<u>Nr. 12</u>
243.82	986.4	328.64	304.69
<i>20-1</i> 53.33 <i>10-2h</i>	<i>20-1</i> 31.32 <i>10-1h</i>	<u>16.17</u>	<i>20-1</i> 216.7 <i>10-2h</i>

Multiplikation med tre Faktorer

Naar tre Tal skal multipliceres, som f. Eks. 57 Kasser à 12 kg à Kr. 1,25 pr. kg, begynder man paa højre Side af Klaviaturet og multiplicerer 57 med 12 og lader Resultatet, 684, staa i Registret. Da nu 684 allerede er i Registret, skal det kun multipliceres med 124. Hold 124 med 4-Tallet over det venstre Ciffer

(6) af 684 og anslaa 124 seks Gange. Flyt 124 een Gang til højre og anslaa der otte Gange, og flyt endnu een Gang til højre og anslaa fire Gange. Resultatet er Kr. 855,00. Idet man flytter fra venstre til højre, angiver Tallet i Registret under 4-Tallet, hvor mange Gange 124 skal anslaaes.

Eksempler:

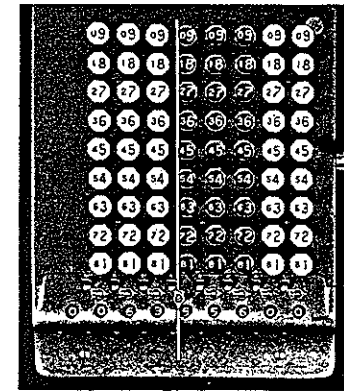
<u>Nr. 1</u>	<u>Nr. 2</u>	<u>Nr. 3</u>	<u>Nr. 4</u>
345 × 289 × 0,56	789 × 88 × 5,46	6452 × 344 × 0,66	33 × 875 × 4,58
<u>Nr. 5</u>	<u>Nr. 6</u>	<u>Nr. 7</u>	<u>Nr. 8</u>
645 × 4456 × 0,28	389 × 673 × 438	75 × 6489 × 567	372 × 44 × 8879

BEMÆRK: Afskær Komma lige saa mange Pladser fra højre, som der er Decimaler i de tre Faktorer tilsammen.

Multiplikation med forud afsat Komma

Naar Faktorerne indeholder skiftende Antal Decimaler, er det lettere og hurtigere for Regneren at benytte et »fast Komma«. Dette afsættes bedst mellem 5te og 6te Kolonne lige over Komma 5. Se Illustrationen.

I Reglen holdes Prisen paa Klaviaturet. Kronerne til venstre for det faste Komma og Ørerne til højre for Kommaet. Med Prisen i denne Stilling anslaaes den lige saa mange Gange, som Eneren i Kvantum angiver.

Fast Komma afsættes mellem 5te og 6te Kolonne, lige over Komma 5.

Flyt Prisen een Kolonne til venstre for hvert hele Ciffer i Kvantumet, og een Kolonne til højre for hver Decimal i Kvantumet.

Eksempel:

345 kg à Kr. 0,65 pr. kg. Svar Kr. 224,25.

Hold Prisen 0,65 med 6 i 5te Kolonne og 5 i 4de Kolonne. Anslaa 65 fem Gange for Kvantumets Ener. Flyt een Kolonne til venstre og anslaa fire Gange for Kvantumets Tier. Flyt igen een Kolonne til venstre og anslaa tre Gange for Kvantumets Hundrede.

Registret viser nu Kr. 224,25 med rigtigt afsat Komma.

Udfør nedenstaaende Opgaver over »fast Komma« efter samme Metode.

Eksempler:

1. 307 Stk. à Kr. 0,45 pr. Stk. = Kr. 138,15
2. 65 Dus. » » 0,22 » Dus. = » 14,30
3. 45 Tons » » 7,75 » Ton = » 348,75
4. 15 Kg. » » 4,50 » Kg. = » 67,50
5. 241 Meter » » 0,67 » Meter = » 161,47

Multiplikation med automatisk Addition over »fast Komma«

Den hurtigste og sikreste Metode for Efterregning af Multiplikationer er at kombinere Multiplikationen med automatisk Addition; eventuelle Kommafejl kan da ikke overses. Denne Metode, »akkumulerende Multiplikation«, benyttes med meget stor Fordel ved Efterregning af Fakturaer, Lønningslister, Status-Ark, ja overalt, hvor man ønsker Summen af flere Multiplikationer. Akkumulerende Multiplikation bør altid udføres over det faste Komma.

Det er let at huske, at den 6te (hvide) Kolonne er ENERE af KRONER, og at 5te og 4de (grønne) Kolonner er TIERE og ENERE af ØRER.

Eksempel:

4 ³ / ₄ (4,75) Meter à Kr. 1,25	
16 ¹ / ₂ (16,5) » » » 0,34 ¹ / ₂	
148 ³ / ₄ (148,25) » » » 0,06 ¹ / ₄	
	Kr. 20,90

Hold Prisen Kr. 1,25 med 1 i 6te (hvide) Kolonne, 2 i femte og 5 i fjerde (grønne) Kolonne. Multipliser til højre og anslaa henholdsvis fire, syv og fem Gange. Registret viser Kr. 5,9375. LAD BELOBET BLIVE I MASKINEN.

Multipliser næste Post paa samme Maade. Hold 0,345 med 3 i femte, 4 i fjerde og 5 i tredie Kolonne. Da Kvantumet begynder i

TIER KOLONNEN, flyttes Prisen een Kolonne til venstre paa Klaviaturet, før Multiplikationen begyndes. Anslaa fra venstre mod højre henholdsvis een, seks og fem Gange, og Registret viser nu Kr. 11,63. LAD BELOBET BLIVE I MASKINEN.

Ved tredie Post 0,0625 holdes 6 i fjerde Kolonne. Da Kvantumet begynder i HUNDREDE KOLONNEN, flyttes Prisen to Kolonner til venstre, før Multiplikationen begynder. Anslaa Tangenterne een, fire, otte, to og fem Gange, idet der flyttes til højre. Registret viser nu det akkumulerede Beløb Kr. 20,895. Hvis det sker, at Fingrene under Multiplikationen kommer ud over Klaviaturet paa HØJRE SIDE, fortsættes Anslagene med de Fingre, som stadig hviler paa Tangenterne.

Ved denne Metode har man effektiv Kontrol af

- a) hver enkelt Udregning
- b) korrekt Komma i Slutresultatet
- c) Sammentællingen af Beløbene

Hold altid Prisen paa Klaviaturet. Hvis Kvantumet har mere end eet helt Ciffer, flyttes Prisen (før Multiplikationen) een Kolonne til venstre for hvert yderligere Ciffer til Kvantumet. F. Eks. flyttes een Kolonne til venstre for 48³/₄ og to Kolonner for 236³/₄.

Eksempel Nr. 1

1 ¹ / ₈ (1,125) kg	à Kr. 0,48
12 ¹ / ₄ (12,25) kg	à Kr. 0,64 ³ / ₄
67	kg à Kr. 0,50
6 ³ / ₈ (6,375) kg	à Kr. 1,23

Akkumuleret Total Kr. 49,81

Eksempel Nr. 2

16 ³ / ₈ (16,667) Meter	à Kr. 0,34 ¹ / ₂
172	Meter à Kr. 0,06 ¹ / ₂
25 ¹ / ₄ (25,25) Meter	à Kr. 1,89
256	Meter à Kr. 0,19

Akkumuleret Total Kr. 113,29

COMPTOMETER

*benyttes med samme Lethed og Hurtighed til Efterregning af udenlandske Fakturaer,
til Regning med engelsk Mont og Vægt,
ved Procentregning, Diskontering, Kæde-Diskonto, Lønningsregnskab etc.*

(se sidste Side i Bogen).

SUBTRAKTION

Subtraktion udføres paa Comptometer ved Hjælp af Subtraktion-Stopperne og de smaa Tal paa Tangenterne.

Eksempel: 8,43 ÷ 4,62

Anslaa 8,43 i store Tal.

Før venstre Pegefinger fra højre til venstre hen over Registret, indtil der staar et Beløb, der er større end de 4,62. Først ses 3, saa 43, saa 843. Tryk nu Stopperen (se Illustrationen Side 1) lige til venstre for 8-Tallet tilbage og anslaa med højre Pegefinger de Tangenter, som angiver 4,61 i smaa Tal (se Anm. 1). Resultatet er 3,81.

Eksempel: 23,81 ÷ 8,73

Anslaa 23,81 i store Tal.

Naar Fingeren føres hen over Registret, maa man denne Gang forbi 23,81, før Beløbet bliver større end 8,73. Stopperen til venstre for 2-Tallet trykkes tilbage. Der er nu en Kolonne mellem Stopperen og de Kolonner, hvor 8,73 skal subtraheres.

Anslaa det lille Nul i denne mellemliggende Kolonne og derefter 8,72 i smaa Tal. Resultatet er 15,08.

Regler

1. REGEL. Anslaa det største Beløb paa Maskinen ligesom ved Addition.
2. REGEL. Tryk paa den Stopper, som er lige til venstre for et Beløb, der er lige saa stort eller større end Beløbet, som skal trækkes fra.
3. REGEL. Hold Stopperen trykket tilbage, anslaa det Beløb, som skal subtraheres, efter Tangenternes smaa Tal ÷ 1. (Se Anm. 1.)
4. REGEL. Hvis der er een eller flere Kolonner mellem Stopperen, der skal trykkes tilbage, og Beløbet, der skal trækkes fra, anslaaes lille Nul i den eller disse Kolonner.

Eksempler:

8,24 anslaa store Tal *8,24	42,75 anslaa store Tal *42,75
÷ 1,27 anslaa smaa Tal 1,26 se Anm. 1	÷ 16,95 anslaa smaa Tal 16, 4 se Anm. 4
6,97	25,80
8,56 anslaa store Tal *8,56	9,50 anslaa store Tal *9,50
÷ 3,79 anslaa smaa Tal 3,78 se Anm. 4	÷ 7,04 anslaa smaa Tal 7,03 se Anm. 2
4,77	2,46

* angiver den Stopper, som skal trykkes tilbage.

647,25 anslaa store Tal *647,25	257,62 anslaa store Tal 2*57,62
÷ 460,05 anslaa smaa Tal 460,04 se Anm. 2	÷ 36,00 anslaa smaa Tal 35, se Anm. 1
187,20	221,62
21,43 anslaa store Tal *21,43	146,25 anslaa store Tal 1*46,25
÷ 6,42 anslaa smaa Tal 06,41 se 4. Regel	÷ 32,41 anslaa smaa Tal 32,40 se Anm. 3
15,01	113,84
170,36 anslaa store Tal 1*70,36	65,23 anslaa store Tal *65,23
÷ ,85 anslaa smaa Tal 00,84 se 4. Regel	÷ 31,00 anslaa smaa Tal 30, se Anm. 3
169,51	34,23
165,20 anslaa store Tal *165,20	15,60 anslaa store Tal *15,60 se Anm. 4
÷ 89,47 anslaa smaa Tal 08,46 se Anm. 4	÷ 9,83 anslaa smaa Tal 0,82 se 4. Regel
75,73	5,77

* angiver den Stopper, som skal trykkes tilbage.

Anmærkninger

Brugen af smaa Tal ved Subtraktion og Division

ANM. 1. Ved Subtraktion og Division benyttes Tangenterne med de tilsvarende smaa Tal med Undtagelse af det sidste tællende Ciffer tilhøjre, som gøres een mindre.

	sidste tællende Ciffer			
	↓	↓	↓	↓
Ved Subtraktion og Division med	462	127	3600	4620
bruges smaa Tal	461	126	35	461

ANM. 2. De smaa Nul-Tangenter skal anslaaes som enhver anden Tangent, naar de staar mellem tællende Cifre — som i 704 — men ikke, naar de staar yderst tilhøjre — som i 7500.

Ved Subtraktion og Division med	704	Ved Subtraktion og Division med	46005
bruges smaa Tal	703	bruges smaa Tal	46004
Ved Subtraktion og Division med	7500	Ved Subtraktion og Division med	63500
bruges smaa Tal	74	bruges smaa Tal	634

ANM. 3. Hvis det yderste tællende Ciffer tilhøjre er »1«, skal dette anslaaes som lille Nul.

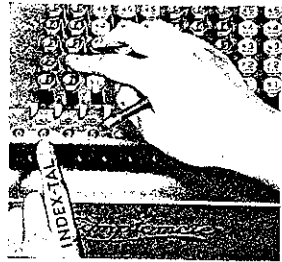
Ved Subtraktion og Division med	3241	Ved Subtraktion og Division med	3100
bruges smaa Tal	3240	bruges smaa Tal	30

ANM. 4. Der anslaaes ingen Tangent i de Kolonner, hvor der i Beløbet staar 9, undtagen hvis 9 er yderste Ciffer tilhøjre, det skal da anslaaes som lille 8.

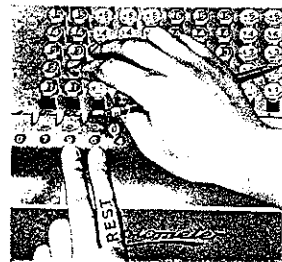
Ved Subtraktion og Division med	8947	Ved Subtraktion og Division med	983
bruges smaa Tal	8 46	bruges smaa Tal	82
Ved Subtraktion og Division med	1695	Ved Subtraktion og Division med	379
bruges smaa Tal	16 4	bruges smaa Tal	378

DIVISION

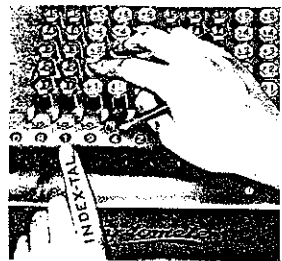
Fremgangsmaaden for Division paa Comptometer er lettere end Division med Blyant og Papir, thi i Stedet for at udregne, hvor mange Gange Divisoren »gaar op«, angiver Comptometer nøjagtig, hvor mange Gange Divisoren skal anslaaes, men det er nødvendigt at være fortrolig med Brugen af de smaa Tal paa Tangenterne, forinden man forsøger Division. (Se Side 13.)

Index-Tallet er 6.

Reducer Resten, 96.

Index-Tallet er 1.

Divider 63542 med 77.

Anslaa Dividenten 63542 paa venstre Side af Klaviaturet efter de store Tal paa Tangenterne. Afsæt Komma ved at afskære to Pladser regnet fra det yderste Ciffer til højre i Dividenten 63542, altsaa 635'42, fordi der er to Cifre i Divisor 77. Da Divisoren 77 er større end 63, som er de to første Cifre i Dividenten, maa Fingrene straks sættes paa smaa Tal 76 ($77 \div 1$) over Enere og Tiere af 635, de første tre Cifre i Dividenten, som vist paa Illustrationen.

1. — Tæl op til Index-Tallet. (Se Illustrationen overst.)

Anslaa disse Tangenter, indtil Anslagenes Antal stemmer med »Index-Tallet«, hvilket altid findes i Registret til venstre for de Kolonner, hvor der anslaaes.

Idet man hurtigt og samtidig tæller: een«, to . tre«, fire«, »fem«, »seks«, vil man bemærke, at Index-Tallet har forandret sig til 7, hvorfor man maa anslaa endnu een Gang, forinden Anslagenes Antal stemmer med Index-Tallet.

2. — Reducer Resten. (Se Illustrationen i Midten.)

Uden at flytte Fingrene sammenligner man Divisoren med Resten, som er det Beløb, der staar i Registret lige under de Kolonner, hvorpaa Fingrene hviler; i dette Tilfælde 96, og da 96 er større end Divisor 77, anslaaes Tangenterne i samme Stilling, indtil Resten bliver mindre end Divisor.

Efter eet Anslag er Resten 96 reduceret til 19.

8 bliver da det første Ciffer i Resultatet.

3. — Flyt Divisor een Kolonne til højre.

Resultatets næste Ciffer findes paa nøjagtig samme Maade.

1. — Tæl op til Index-Tallet.

(Se Illustrationen Side 14, nederst.)

Læg Mærke til Index-Tallet i Registret lige til venstre for de Kolonner, hvorpaa Fingrene hviler, og idet Anslagene tælles, anslaaes Divisoren, indtil Anslagenes Antal stemmer med Index-Tallet.

Da Index-Tallet er 1, maa man altsaa anslaa mindst een Gang, hvilket udføres, idet man tæller »een«, og da Index-Tallet blev større, fortsætter man med »to«.

Ved det andet Anslag stemmer Anslagenes Antal med Index-Tallet.

2. — Reducer Resten. (Se Illustrationen overst.)

Bemærk Beløbet 40, som staar i Registret lige under Divisor Tangenterne. Da denne Rest allerede er mindre end Divisoren, skal der ikke anslaaes mere i denne Stilling.

2 bliver da det andet Ciffer i Resultatet.

3. — Flyt Divisor een Kolonne til højre.

1. — Tæl op til Index-Tallet. (Se Illustrationen i Midten.)

Læg Mærke til Index-Tallet i Registret lige til venstre for de Kolonner, hvorpaa Fingrene hviler, og idet Anslagene tælles, anslaaes Divisoren, indtil Anslagenes Antal stemmer med Index-Tallet.

Da Index-Tallet er 4, maa man altsaa anslaa mindst 4 Gange, hvilket udføres, idet man anslaaer hurtigt og tæller en«, »to«, »tre«, »fire«, hvorefter Anslagenes Antal stemmer med Index-Tallet.

2. — Reducer Resten. (Se Illustrationen nederst.)

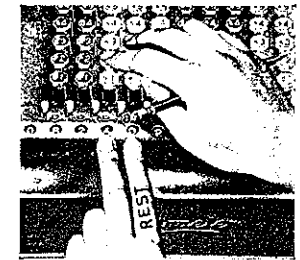
Bemærk Beløbet 94, som staar i Registret lige under Divisor Tangenterne. Da denne Rest er større end Divisor, fortsættes Anslagene i samme Stilling, indtil Resten bliver mindre end Divisor.

Efter eet Anslag er Resten 94 reduceret til 17.

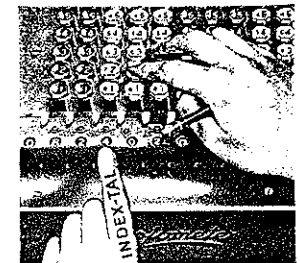
5 bliver da det tredje Ciffer i Resultatet, og hele Resultatet staar nu i Registret som 825 med $\frac{17}{77}$ til Rest.

Divisionen fortsættes, indtil der var fundet et Resultat-Ciffer i det Register-Hul, som staar lige til venstre for det Komma, der blev afsat, forinden Divisionen paabegyndtes.

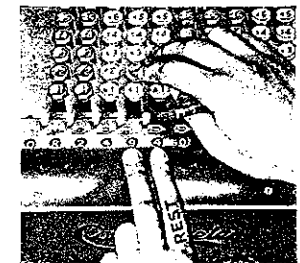
BEMÆRK: Anslaa altid Divisor Tangenterne med begge Hænder. Øjnene — og ikke Fingrene — skal følge Index-Tallet og Resten. (Naar den ene Haand i Illustrationerne peger paa Index-Tallet og Resten, er det kun for at anskueliggøre Instruktionerne.)

Resten, 40, er mindre end Divisor.

4 Anslag stemmer med Index-Tallet.

Reducer Resten, 94, med eet Anslag.

Hovedpunkterne i Division er følgende:

Anslaa Dividenden efter de store Tal paa Tangenterne.

Afsæt Komma ved at flytte Dividendens Komma lige saa mange Pladser til venstre, som der er hele Cifre i Divisor.

1. — *Tæl op til Index-Tallet*

ved at anslaa Divisor (smaa Tal ÷ 1), indtil Anslagenes Antal stemmer med Index-Tallet. Hvis Index-Tallet er Nul, bliver der ingen Anslag.

2. — *Reducer Resten*

ved at anslaa Divisor, indtil Resten er mindre end Divisor. Hvis Resten allerede er mindre end Divisor, bliver der ingen Anslag.

3. — *Flyt Divisor een Kolonne til højre.*

REGEL FOR AFSÆTNING AF KOMMA VED DIVISION MED DECIMALER: Hvis Divisor er en Decimal (f. Eks. 0,375), bliver Kommaet staaende, men hvis Divisor har Nuller (f. Eks. 0,002706), flyttes Kommaet to Pladser til højre, fordi der er to Nuller mellem Kommaet og det første Ciffer i Divisoren.

Store Divisioner

Regel for Division med fem eller flere Cifre. Der benyttes fire Cifre som Prøvedivisor, og der findes tre Resultat-Tal ad Gangen.

Eksempel: 4567,89 : 2436,65

REGEL:

Anslaa Dividenden yderst til venstre paa Klaviaturet og afsæt Dividendens Komma.

Afmærk Resultatets Komma ved at dreje det Komma ned, som findes lige saa mange Pladser til venstre for Dividendens Komma, som der er hele Cifre i Divisor, og drej Dividendens Komma op igen.

Divider med Divisors fire første Cifre, idet der holdes paa Tangenternes smaa Tal (ikke ÷ 1) og stop ikke Divisionen, forinden Resultatets tre første Cifre er fundne. Naar det tredje Ciffer er fundet, holdes venstre Haand stadig i samme Stilling paa Divisors to yderste Cifre til venstre.

PAA MASKINEN:

Registret viser 04567'89. (') angiver det afsatte Komma.

Registret viser 0'456789.

Divider 0'456789 med 2436 (hold paa smaa Tal 2436 med begge Hænder) og stop ikke Divisionen, forinden de tre første Resultat-Cifre — 187 — er fundne. Tag ikke venstre Haands Fingre fra 24-Tangenterne.

Sæt højre Haands Fingre i de Kolonner, som ligger lige til højre for de to Kolonner, hvor paa venstre Haand hviler, og paa de Tangenter, som svarer til Divisors ubenyttede Cifre,* idet der holdes paa smaa Tal og een mindre for Divisors yderste, tællende Ciffer til højre. Venstre Haand hviler roligt paa Klaviaturet.

Anslaa de Tangenter, som holdes med højre Haand, lige saa mange Gange, som det første af de allerede fundne tre Resultat-Cifre angiver. Flyt derpaa højre Haand een Kolonne til højre, og anslaa det Antal Gange, som det andet Resultat-Ciffer angiver, og flyt igen højre Haand een Kolonne til højre og anslaa det Antal Gange, som det tredje fundne Resultat-Ciffer angiver.

Venstre Haand hviler stadig roligt paa Klaviaturet.

Hold igen paa Divisors fire første Cifre med de to første Cifre i de Kolonner, hvor venstre Haand hviler, og de to næste i Kolonnerne lige til højre.

(Hvis Resten [Beløbet i Registret lige under de fire Kolonner] skulde være lige saa stor eller større end Divisor, anslaaes hele Divisor een Gang til.)

Undertiden forhøjes det tredje Resultat-Ciffer med een, og i saa Tilfælde anslaaes hele Divisoren endnu een Gang.

Flyt alle fire Fingre een Kolonne til højre og find de næste tre Resultat-Cifre ved at dividere paa nøjagtig samme Maade som første Gang.

Det er ikke nødvendigt at anslaa Divisorens resterende Cifre anden Gang, da disse ikke vil indvirke paa et seks-cifret Resultat.

* Hvis det ikke er bekvemt at holde alle Divisorens resterende Cifre paa een Gang, kan man holde paa eet eller to af de resterende Cifre ad Gangen.

Højre Haands Fingre stilles paa smaa Tal 64 (65 ÷ 1) i Kolonnerne lige til højre for venstre Haand.

Anslaa de smaa Tal 64 een Gang, flyt derpaa til højre og anslaa otte Gange og flyt igen til højre og anslaa syv Gange. Registret viser 1'87113545.

Højre Haands Fingre stilles paa smaa Tal 36, hvorefter højre og venstre Haand holder paa smaa Tal 2436.

Resten 1135 er ikke større end 2436.

Flyt begge Hænder een Kolonne til højre og divider igen med 2436 for at finde de tre næste Resultat-Cifre.

Registret viser 1'87465. Resultatet er 1.87465.

Divisions Lettelser

I det daglige Arbejde bliver Division for det meste brugt ved Udregning af Gennemsnits- og Procentsatser, og det vil derfor i mange Tilfælde være unødvendigt at have mere end tre eller fire Cifre i Resultatet.

Eksempel:

Salg Kr. 48.672.392,00
Fortjeneste „ 2.782.679,00

Find den procentvise Fortjeneste

$$\frac{2.782.679}{48.672.392} = ,0572 \text{ eller } 5,72\%$$

Fire Cifre af Divisoren (4867 minus 1) divideret op i Dividendens fire første Cifre (2782) giver de nødvendige, rigtige Cifre i Resultatet.

REGEL: Hold kun eet Ciffer mere i Divisor, end der ønskes Cifre i Resultatet.

At føre Divisionen videre, ud over det ønskede Antal Cifre, er Spild af Tid.

Reciprocal Division

Brugen af Reciprocal Division ved Arbejde med Omkostninger, Arbejdsløn og Statistik er til stor Hjælp for Regneren. Metoden er yderst simpel og meget tidsbesparende, idet den forandrer Divisionen til Multiplikation.

Illustration:

Reciprocal for 8 er 1 : 8 eller 0,125
Reciprocal for 413 er 1 : 413 eller 0,00242130 (Se Eks. Arbejdsløn)
Reciprocal for 555 er 1 : 555 eller 0,00180180 (Se Eks. Statistik)
Reciprocal for 755 er 1 : 755 eller 0,00132450 (Se Eks. Prisudregning)

Reciprocalen for ethvert Tal fra 1 til 2000 kan aflæses paa Comptometer Reciprocaltabel Nr. 9 (tilsendes gratis) og fra 1 til 10.000 i Comptometer Reciprocalbogen.

Den letteste Maade for Reciprocal Division er at holde Dividenden over »fast Komma 5« og multiplicere fra venstre til højre med Re-

Multipliseres en Dividend med Divisorens Reciprocal, fremkommer samme Resultat som ved Division. (Metoden anvendes kun, naar samme Divisor skal benyttes flere Gange.)

ciprocalen for Divisor. Afsæt Komma lige saa mange Pladser til venstre for »fast Komma«, som der er hele Cifre i Divisor. Der ses helt bort fra Kommaet og de foran staaende Nuller i Reciprocalen, naar Opgaven udføres over det faste Komma.

Eksempel: Prisudregning

755 Stk. koster Kr. 66,06. Hvad er Gennemsnitsprisen? Svar: Kr. 0,0875.

66,06 divideret med 755 er det samme som $66,06 \times 0,0013245$ (Reciprocal af 755).

Hold Dividenden 66,06 over fast Komma 5 hele Cifre, skal Resultatets Komma afsættes og multiplicer den med Reciprocalen for 755. tre Pladser til venstre for Komma 5. Registret viser nu Kr. 0,0875. Anslaa fra venstre mod højre een, tre, to, fire og fem Gange. Da Divisor (755) har tre

Eksempel: Arbejdsløn

Kr. 35,00 tjent i 41,3 Timer. Hvad er Timelønnen? Svar: Kr. 0,847.

35,00 divideret med 41,3 er det samme som $35,00 \times 0,0024213$ (Reciprocal af 413).

Hold Dividenden 35,00 til venstre for har to hele Cifre, skal der afsættes Komma Komma 5 og multiplicer den med Reciprocalen for 413. Anslaa fra venstre til højre to, fire, to, een og tre Gange. Da Divisoren (41,3)

Eksempel: Statistik

Afdeling A Salg	Kr. 104,56 = 0,1884 eller 18,84%
Afdeling B Salg	„ 75,54 = 0,1361 eller 13,61%
Afdeling C Salg	„ 344,21 = 0,6202 eller 62,02%
Afdeling D Salg	„ 22,14 = 0,0399 eller 3,99%
Afdeling E Salg	„ 8,55 = 0,0154 eller 1,54%
	Kr. 555,00 = 1,0000 eller 100,00%

Der ønskes udregnet hver Afdelings procentvise Salg i Forhold til Total-Salget. Dette kræver en Division af hvert Salg med Totalen Kr. 555,—.

Da 555 har tre hele Cifre, afsættes Komma tre Pladser til venstre for det faste Komma 5. Hold den første Dividend Kr. 104,56 over Komma 5 og multiplicer den med Reciprocalen for 555 (0,0018018). Anslaa fra venstre til højre een, otte, nul, een og otte Gange. Registret viser da 0,1884 eller 18,84%. Paa tilsvarende Maade multipliceres de andre Afdelings Beløb med samme Reciprocal. For at kontrolere Udregningernes Nøjagtighed, sammentælles Resultaterne, som skal give henholdsvis 1 eller 100%.

For de almindelige Divisionsopgaver ved ovennævnte Arbejder er et fire-cifret Resultat i Reglen tilstrækkeligt. For at opnaa fire korrekte Cifre i Resultatet, er det nødvendigt at multiplicere seks af Reciprocalens Cifre. Det er en god Regel at benytte to Cifre mere af Reciprocalen, end der ønskes Cifre i Resultatet, altsaa, skal Resultatet have fire Cifre, bruges der seks Cifre af Reciprocalen, og med fem Cifre i Resultatet bruges syv Cifre af Reciprocalen.

Med lidt Øvelse og ved Hjælp af Reciprocaltabellen opnaaes stor Hurtighed i denne simple Divisionsmetode.

DECIMALTABELLER

til Brug i Forbindelse med Comptometer

Ved mange Regnearbejder kan Benyttelsen af en Decimaltabel ofte spare megen Tid og Arbejde. Vi har udarbejdet en Mængde Tabeller, som udleveres gratis til vore Kunder til Brug i Forbindelse med Comptometer.

Blandt de mest benyttede kan nævnes:

- Nr. 10 *Shillings og Pence omsat til Decimal af Pund Sterling.*
- Nr. A *Pence og Broker af Pence omsat til Decimal af Shilling.*
- Nr. 22 *Qrs. og Lbs. omsat til Decimal af Ton.
Qrs. og Lbs. omsat til Decimal af Cwt.*
- Nr. 368 *Broker fra $\frac{1}{3}$ til $\frac{25}{26}$ omsat til Decimalbrok.*
- Nr. 33 *Rentetabel, giver Renten af Kr. 1000,— i 1 Dag
for $1\frac{0}{10}$ til $12\frac{0}{8}\frac{0}{10}$.*
- Nr. 4 *Diskonto Tabel, Viser Nettobeløbet af Kr. 1,— efter at
en Række Procentsatser (Kæde-Diskonto) er trukket fra.*
- Nr. 6 *Dusin og Stykker omsat til Decimal af et Gros.*
- Nr. B *Løbende danske Fod omsat til Standard.
Løbende danske Fod omsat til Kubikfod.*
- Nr. C *Løbende engelske Fod omsat til Standard.
Løbende engelske Fod omsat til Kubikfod.*
- Nr. 26 *Decimal af et Aar regnet for hver Dag paa 360-Dag Basis.*
- Nr. 37 *Decimal af et Aar regnet for hver Dag paa 365-Dag Basis.*
- Nr. 9 *Reciprocater for Divisorer fra 1 til 2000.*

Hvis De vil sende os Prover paa Deres specielle Regnearbejde, sender vi Dem de Tabeller, som passer bedst for Deres Arbejde.

Comptometer regner alt —

Denne Brugsanvisning giver kun de
første, grundlæggende Anvisninger.

Comptometer Skolen

Undervisningen finder Sted hver
Dag fra Kl. 9-12 og fra Kl. 13-17
undtagen Lørdag og er gratis for
vore Kunders Personale uden Hen-
syn til, hvornaar der er købt hos os